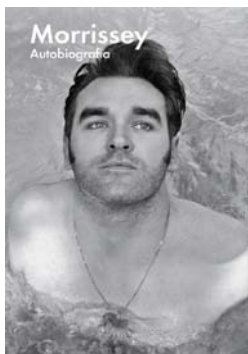

L'ego que no cabia en una autobiografia

El carismàtic i egocèntric Steven Patrick Morrissey, una de les figures cabdals de la música pop, amb els mítics The Smiths i també en solitari, va fer ajust de comptes i repàs a la seua vida, tot d'una, en una biografia publicada el 2013 i que s'acaba d'editar a casa nostra. Morrissey en estat pur. Per a bé i per a mal.

Reportatge de Xavier Aliaga

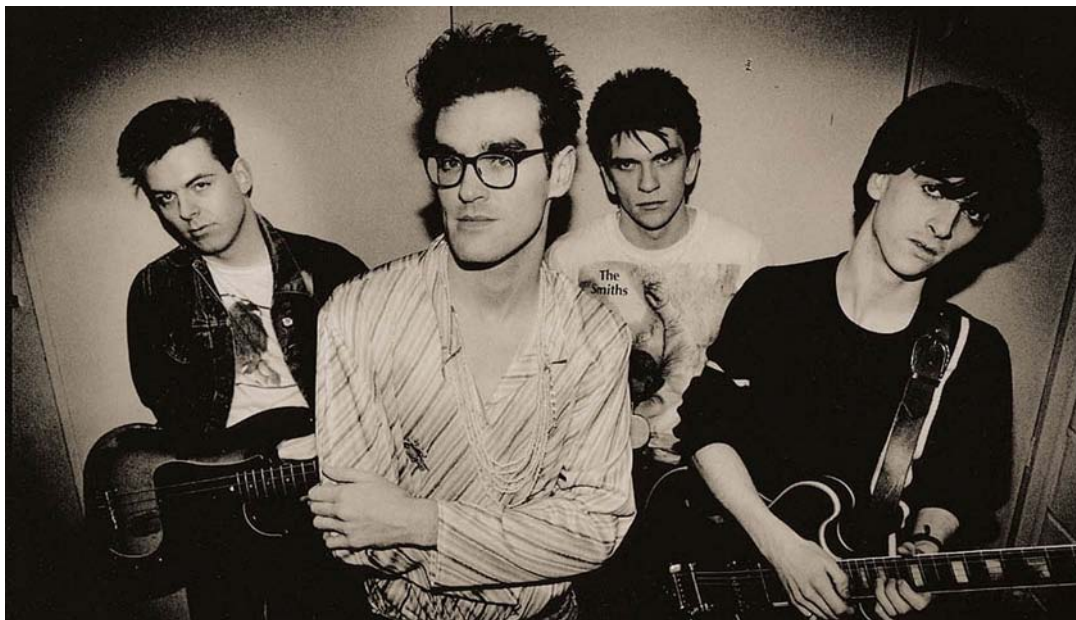
Portada de l'edició en castellà de la biografia de Morrissey, editada per Malpaso i traduïda per Rubén Martín Giráldez.

Prescindim del tòpic: Morrissey no és algú que estimes o odies incondicionalment. Al personatge costa molt estimar-lo: un individu egocèntric, manierista, d'un narcisisme extrem, bocamoll, soberg, rancuniós, maniàtic i amb la intel·ligència emocional d'una rentadora. Perfils que han aigualit valors com la combativitat política o la defensa dels drets animals.

L'artista, però, és una altra cosa. Tot i que el seu tarannà ha irradiat i envaït la carrera com a cantant i compositor, ningú no li pot rebatre ja a Morrissey (Davyhulme, Lancashire, 1959) el seu estatut d'icona pop a cavall entre dos segles. Carisma i influència solidificats per aquell meteorit que va aterrar en la dècada del 1980, The Smiths, la grandiosa confluència del talent líric, vocal i escènic de Morrissey amb el virtuosisme i la imaginació del

guitarrista i compositor Jonny Marr més el nervi i solvència de la secció rítmica formada pel baixista Andy Rourke i el bateria Mike Joyce. Malgrat la curta vida de la banda (quatre àlbums d'estudi) The Smiths canviaren la història de la música popular. I la llarga carrera de Morrissey en solitari, amb caigudes pronunciades però també moments gloriosos, n'ha apuntalat el mite.

El cantant podria haver aprofitat les 466 pàgines de l'autobiografia per il·luminar detalls artístics de la seua producció. Però s'hi imposen les dèries, la necessitat d'ajustar comptes. Alhora, però, la seua incontinència proveeix el llibre d'un anecdotari sensacional, amb passatges hilarants i bufetades a tort i a dret, incloent-hi respectables icones de la cultura pop. I emergeix també l'escriptor ben dotat que suposàvem per les lletres i pel bagatge literari, →

→ que domina un bon ventall de registres i que aporta claus al relat vital.

“Let me sing, I’m happy”

El primer bloc del llibre, dedicat a la infantesa i joventut, és deliciós. Morrissey parla dels orígens d’una família irlandesa arrelada a la ciutat de Manchester (el passat irlandès i el present anglès del seu èxit de 2004 “Irish blood, english heart”), una ciutat que descriu hostil, sòrdida i victoriana. Amb “parets de rajoles vacil·lants darrere de les quals alguns nadons avortats trobaren una pacífica mort en comptes d’una vida cruel”. Anys sense felicitat ni sofisticació, lligats “per la música pop i per una sospitosa absència de diners”.

Un hàbitat de professors que no somriuen “i no eduquen a ningú”, que no són casats ni “probablement han estat tocats mai per mà humana”. Un sistema educatiu “en el qual la tristesa genera dependència”, amb infants que “van a l’encalç de la felicitat enmig de la desaprovació constant”. La família li estalvia al futur cantant “la indignitat de menjar al col·legi, tot i que no m’escape de l’efluvi diari de porc mort i de peix nauseabund”. Orígens del seu militant i agressiu vegetarianisme: el segon disc de The Smiths portava com a títol *Meet is murder* (‘la carn és assassinat’). “Ningú nega ja que menjar mamífers i peixos siga una crueltat (...) i no hi ha res més violent o extrem sobre la faç de la terra”, sosté.

Tornant al Manchester dels anys 60, Morrissey té els oasis que proporcionen l’àvia i la seua idolatrada mare. O la televisió, “l’únic lloc en el qual ens esfumem del món dels vius”. I sobretot de la música: “Les propietats màgiques del soroll gravat em tenen atrapat des del 1965 fins als nostres dies”, escriu. Sandie Shaw, Small Faces o les Supremes

FLORS I VIOLES ABANS DE LA DEFETA. En la fotografia de dalt la formació de The Smiths amb Rourke, Morrissey, Joyce i Marr, que canvià el rumb del pop. A la dreta, bucòlica estampa dels ideòlegs, Marr i Morrissey, abans de la ruptura. I d’anys de plets, sobretot amb Joyce. A sota, l’inici del fenomen fan, amb la camisa del cantant estripada després d’un concert.

seran alguns dels primers referents. El jove Morrissey escolta Shirley Bassey cantant “Let me sing I’m happy” i se sent interpel·lat: “Irromp l’esnobisme. Si sóc capaç de cantar, sóc lliure”.

Els pares es divorciaven. Morrissey incorpora una visió crítica de la masculinitat: “L’home masculí odia l’home femení perquè allò suau és enemic de la duresa”. Es troba desubicat: una de les primeres amistats masculines, Michal Foley, “és incapaç de no posar els cinc sentits en altra cosa que no siguin les bragues de les xiques”. Tardarà molt de temps a sentir interès pel sexe, però ell és objecte de l’atenció d’un professor, que el sotmet a 14 anys a un conat d’abusos. I, és clar, “les xiques continuaven sentint-se misteriosament atretes per mi”. Morrissey

es magreja amb algunes aspirants, però l'espurna no salta. Una "atlètica xica gal·lesa" se sent tan ofesa per la manca de correspondència que el tomba d'una punyada.

Bowie & Wilde. 'Horses'

El-lipsis sexuals a banda, la dècada del 1970 és cabdal en la seua formació. És el moment, el 1972, de descobrir David Bowie. "És més que real, tremendament glamurós, intrèpid i bastant britànic. Com era possible tot això?" Els T. Rex de Marc Bolan –primer concert en directe–, Roxy Music i, fonamentalment, els provocadors New York Dolls forgen la personalitat artística de Morrissey: tocs de duresa rock, ambigüitat sexual i provocació.

En paral·lel, hi ha el descobriment del feminisme ("els llibres sobre el llenguatge no sexista posen la meua vida potes enlaire", confessa) i, molt important, de la literatura. Oscar Wilde o W.H. Auden, A.E. Housman, entre més, alimenten l'intel·lecte del jove Morrissey, qui descobreix que els escriptors de les lletres pop "no són capaços de produir versos tan potents com els de Robert Herrick". Versos que s'enfanguen en la tristesa personal, en l'estira-i-arrossa de les relacions humanes, benzina per a futurs textos propis,

El seminal *Horses* de Patti Smith colpeix Morrissey ("fins aleshores, mai he escoltat ni vist res paregut... dir tan sincerament les coses clares") i el *punk* a banda i banda de l'Atlàntic, amb els Ramones i els Sex Pistols, o músics de raça com Lou Reed i Iggy Pop, acaben de fer sonar la campana. "Vull parar ara mateix. No puc continuar sent un membre del públic", diu. I rebla: "Tinc disset anys i estic llançat a perdre per les meues pròpies emocions i Manchester és un lloc de barbàrie en el qual sols uns salvatges eixelebrats poden sobreviure".

La fase formativa es completa amb alguns viatges als Estats Units i una primera banda, The Noseblendes. Morrissey descobreix una droga ben potent, l'escalf del públic: "Què és aquesta estranya, estranyíssima sensació quan aplaudeix la multitud amb totes les seues forces a l'instants? (...) Esclata l'aplaudiment i sóc a casa". La banda no prospera, però el guitarrista, Billy Duffy, li parla d'un xicot que toca "molt millor que jo". És diu Johnny Marr.

És l'any 1982. Margaret Thatcher "presideix la política d'Anglaterra, desganada i òbviament furiosa, assotant amb la guerra el necessitat i elogiant el poderós". Morrissey i Marr s'agraden i valoren les virtuts musicals respectives: "Em sent sacsejat quan l'escolte tocar perquè té un do bastant clar i un talent múltiple quasi antinatural", recorda el cantant. Escullen el nom The Smiths per atemporal i versàtil, perquè no pot ser assignat a un moviment concret. I Marr completa la formació. "Andy i Mike també són de soca irlandesa i capaços de crear un so contundent i virtuós", recorda Morrissey abans de ressaltar la bona connexió entre tot el grup.

"M'havien inculcat de tal manera el pessimisme que mai em vaig permetre la indulgència de la il·lusió, però de sobte la vida era amb mi (...)" I era cert. Però a partir d'aquest punt, Morrissey, amb algunes illes d'assossec i sentit comú, escampa rancors i manies, un monumental ajust de comptes amb periodistes, músics, segells, agents i circumstàncies diverses. Un músic brillant obsessionat fins a extrems malaltissos amb la posició en les llistes de cada senzill i de cada àlbum, llançant pestes contra tothom i atiant teories conspiratòries quan algun dels seus treballs no ocupa el número 1, negligint que no sempre els discos són igual de brillants i que el món no sols girava al seu voltant.

Estat de comptes

Els primers dards seriosos van dirigits a Geoff Travis, el cap de Rosh Trade, segell que, segons Morrissey, és tret pels Smiths poc menys que de la indigència. Però Travis, pel que sembla, no va saber reconèixer mai la dimensió del que tenia entre mans. El cantant conta que l'estratosfèrica "How soon is now?" fou titllada per Travis de "soroll" i relegada a una cara B. Una badada, sí, però la història de la música n'és plena: el mateix Morrissey demanà a Marr que la monumental "There is a light that never goes out" no s'incloguera en l'àlbum *The Queen is dead*. "Sovint alleuja estar equivocats", reconeix Morrissey.

El venerable guru de la ràdio britànica, John Peel, tampoc no es salva, perquè tot i que va convidar-los des de ben aviat a la BBC "mai acudeix a veure tocar en directe els Smiths i no assisteix a cap de les sessions de ràdio". "Ja ha quedat oblidat, però la indústria musical va mantenir a ratlla l'èxit dels Smiths fermament i exercí, per contra, el mateix rebuig en pla *si els ignorem marxaran* que li va dedicar al punk", etziba en algun moment.

Una visió esbiaixada: la seua no era una proposta fàcil, immediata, *mainstream*. I malgrat tot, poques vegades una banda sorgida del món alternatiu tingué el ressò i la penetració social de The Smiths. Més raó l'assisteix en la indefensió dels artistes davant els contractes i advocats de les companyies. Xarxes aràcnides que els han provocat disgustos i pèrdues d'ingressos. I una manca de previsió que també és a la base del monumental guirigall judicial que suposà la demanda guanyada per Joyce reclamant un 25% dels guanys de The Smiths: l'acord verbal era que els dos compositors es quedaven un 40% i el bateria i el baixista, que no →

AMB HUMOR, ARROGÀNCIA O AUTOCRÍTICA, DE VEGADES DE MANERA POC PRUDENT, MORRISSEY DESCRIU TROBADES I CONFLICTES AMB MÚSICS

Morrissey, durant la seua actuació al Festival de Benicàssim de 2006. De fons, Oscar Wilde.

→ participaren en la composició, un 10% cadascun. Morrissey dedica pàgines i pàgines, de vegades divertides, quasi sempre reiteratives, a fer-li un vestit al jutge que donà la raó a Joyce. I maltracta sense pietat el “bastonejador de tambors”. Rourke i Marr, per acció o per omissió, també recullen els dards del seu egocèntric company. I sí: malgrat reconèixer en diferents moments que és una persona “difícil de suportar per a molta gent”, Morrissey dibuixa el trencament dels Smiths com quelcom de sobtat i, en certa manera, inexplicable. “Res de disputes d’alt octanatge (...), res de mobiliari volant pels aires”.

Acabaven de gravar *Strangeways, here we come* (1987), un gran disc que Morrissey considera l’obra mestra dels Smiths amb un criteri dubtós: no el trobareu en els llistats dels millors discos de la història, però sí el magnífic *The Queen is dead*. En qualsevol cas, els dos genis tallen la comunicació. Creixen els rumors en la premsa i Marr se’n desvincula del tot. La relació a distància va enverinant-se. Hi ha declaracions i un entorn mediàtic ansiós d’emboïllar encara més la troca. Els problemes judicials, que ocupen un espai desmesurat en el llibre, són un tristíssim epíleg a una gran història. De fet, la manera com Morrissey conta que Marr agafa un estrany instrument del segle XVIII i crea els hipnòtics acords de la bellíssima “I won’t share you” destil·la la admiració i rebança.

L’autobiografia, amb tot, és profundament garrepa amb aquesta mena d’interioritats musicals. Quan l’artista es llança a contar la història de *Viva Hate*, el seu afortunat debut en solitari, obvia el procés de gestació de meravelles com “Suedhead” o “Every day is like sunday”: tan sols el preocupa

el lloc que ocuparen en les llistes. I únicament conta com el cantant de REM, Michael Stipe (a qui ridiculitza per no llavar-se les dents ni canviar-se abans d’un concert) li conta que s’havia posat gelós escoltant “Every day”. Sortosament, dedica espai a relatar l’interrogatori amb la policia per la publicació de “Margaret on the guillotine”: els poders públics, sembla, volien esbrinar si el contingut de la lletra era metafòric o literal.

La resta del llibre conté un sucós anecdotari que l’autor relata amb una barreja d’humor i suficiència. En un dinar David Bowie es va sincerar: “Saps què? Li he pegat tant al sexe i a les drogues que no sé com continue viu”. I Morrissey contesta: “Saps què? Li he pegat tan poc al sexe i a les drogues que no sé ni com continue viu”.

Això és una mostra. Amb humor, arrogància o autocrítica, segons els casos, de vegades de manera poc prudent, Morrissey descriu conflictes i trobades amb diferents músics i famosos com ara Siouxsie, Jagger o Sarah Ferguson. Es fa la víctima bona cosa i tracta de minimitzar les acusacions de feixisme i racisme que acabaren en un llarg plet guanyat el 2012 a la revista *New Musical Express* (NME). I abaixa la guàrdia i es mostra superat i commogut pel fenomen fan, per la histèria i l’entusiasme, de vegades amb incidents seriosos, que envolten les seues gires i actuacions. “Me’n ric, estic espantat, no m’ho crec, se m’escapen les llàgrimes, és espantós, és preciós, és perillós...”, diu després d’una agitada actuació a Toronto amb objectes voladors i excitació extrema.

Un Morrissey més proper i agraït que també emergeix quan parla, amb subtilesa, de les seues relacions (bisexuals), com ara amb el fotògraf Jake Walters: “No hi haurà secrets de la carn ni fantasia: ell és jo i jo sóc ell”. Un passatge que desaparegué en l’edició per als Estats Units. O quan reconeix, en una reveladora escena, haver-se plantejat tenir un fill amb la dissenyadora Tina Dehghani

De sobte, en algun altre paràgraf, torna Narcís: “Boz continua sent l’estrella en el firmament”, diu en una tercera persona majestàtica parlant del mediocre *Sothpaw Grammar* (1995). El mateix artista bipolar incapaç de reconèixer que abans de la resurrecció artística de l’estupend *You are the quarry* (2004) hi hagué un declivi. I que en les pàgines finals també és capaç de commoure’ns amb el colpidor relat de la mort per càncer de l’àvia.

Pàgines premonitòries: l’estiu passat, Morrissey reconegué que seguia un tractament contra aquesta malaltia. Un apèndix cruelment irònic. ●